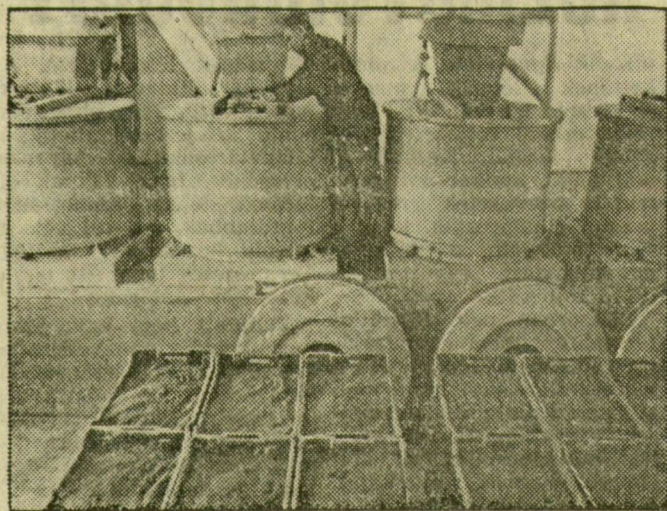

Piros paprika Szegedről

Idén nem panaszkodhatunk a paprikaellátásra: a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat nagy mennyiségben és választékban is képes kielégíteni az igényeket. Öt fajtából hat-ezer tonnát gyártanak ebben az évben, egy részét exportra. A különleges, a csemege, az édesnemes, a gulyás- és a rózsapaprika folyamatosan kerül ki az üzletekbe. A képen: a paprikamalom, amelyet Szalma Szilveszter kezel

Robot az öntödében

Robotot állítottak munkába az Ajkai Timföldgyár és Alumíniumkohó nagynyomású öntödéjében. A berendezés meríti és adagolja a folyékony fémeket, szabályozza a hőfokot és végül elveszi a kész terméket. A kísérleti berendezés a mosonmagyaróvári finomszerelvénygyár terméke, éppen úgy, mint az öntöde korszerűsítéséhez készülő többi automatika. A háromméves automatizálási program elsősorban a fémmerítés és adagolás nehéz, nagy pontosságot igénylő műveletére terjed ki. Mind a hűs nagynyomású öntőgépet ellátják robotadagolóval. A 60 millió forintba kerülő fejlesztés eredményeként 30 százalékkal növelik a termelőkapacitást és csökkentik a munkaerőhiánnyal küszködő öntöde létszám-szükségletét.

Környezetvédelmi Konferencia Hazai vákuumágy a mentőknek

A Nemzetközi Kulturális Intézet és a Brit Kelet-Európa Központ közötti együttműködés keretében környezetvédelmi kerekasztal-konferenciát tartottak Budapesten április 6. és 10. között. A két ország szakemberei megvitatották a vízgazdálkodás, az árvízvédelem, a mezőgazdasági természetvédelem, az állat- és növényfajok védelmének kérdéseit.

A Taurus Gumiipari Vállalatnál elkészültek az első hazai beteghordozó vákuumágyak. A vállalatnak ez az újdonsága megkíméli a törésszerű sérülteket azoktól a fájdalomtól, amelyeket egyébként szállítás közben, a rázkódás miatt kellene elviselniük. A gumiból készült ágy, amelyet levegővel töltöttek fel, vákuumszerűen öleli körül a beteget, s rögzíti fájdalommentesen a törött testrészt. Ebből a nyugalmi állapotból mindaddig nem kell megmozdítani a beteget,

amíg be nem kerül a műtőbe, mert a röntgenfelvételek is elkészíthetők anélkül, hogy ehhez a sérültet leemelnék az ágyról. Ilyen betegszállító eszközökhöz eddig csak import úttal juthattak hozzá a mentők és a kórházak.

A hazai vákuumágyak gyártására a Taurus nyíregyházi gyára készült fel, ahol az első száz darabot már elkészítették. Ezeket átadták a mentőszolgálatoknak és a kórházaknak kipróbálásra.

Asszony a buszvolánánál

Néhány nap óta a 12 R, az M46-os vagy a 13-as buszon utazók arra a szokatlan jelenségre figyeltek fel, hogy a vezetőfülkében egy asszony ül a volán mögött. A megállóban türelmesen kivárja az emberek le- és felszállását, aztán óvatosan, lassan indít, nehogy a kocsi hirtelen rándulása egymás nyakába lódítsa a még el sem helyezkedett utasokat...

Ki ez a harmincevalhárom éves asszony? És hogyan jutott eszébe vállalkozni a nálunk eleddig kimondottan férfiszakmának tekintett buszvezetésre?

Ilyen és hasonló kérdésektől sarkallva indultam a Tisza Volán berkeiben válszkeresési odüsszeámra, amelynek végállomásán, a tarjáni víztoronytérnél találkoztam végre az első szegedi buszvezető asszonnyal: Gáspár Jánosnéval.

— Miért lettem buszvezető? — válaszolt kérdéssel a kérdésre. — Mert már nagyon rég vágyodtam a nagyobb kocsi, a busz után.

— Ezt hogy értsem? — Elmosolyodott önfédő mosolytól téve, s csak ezután válaszolt:

— Persze, hogy érthető legyen, tudni kell: én már több mint tizenöt éve hivatalos gépkocsivezető vagyok. A postaigazgatóságnál dolgoztam, Barkást vezettem, meg alkalomadtán Roburt, sőt IFA-t is. De olykor, ha fölmentem Pestre és megláttam a buszvezető nőket, mindig elfogott a vágy, hogy én is ezeket a szép nagy kocsikat vezessem. Aztán a múlt év vége felé, egy hirdetés kapcsán végleg döntöttem: beiratkoztam az autótanulói iskolába, az A, B, C, mellé megszereltem a D-kategóriát is és jelentkeztem a Volánnál. Így történt.

— Nem csodálkoztak, egyből fölvetették?

— Lehet, hogy csodálkoztak, de nagyon rendesek voltak, alkalmazták, és most már egy hete a helyi forgalomban dolgozó buszvezető vagyok.

— Eddig nálunk a buszvezetők egytől-egyig férfiak

voltak. Hogyan fogadták a váratlanul közéjük csöppent kolléganőt?

— Hát... voltak, akik gúnyos mosollyal, de legtöbbször jóindulattal, segítőkészséggel.

— Buszt vezetni, különösen városi forgalomban, nagy felelősséggel jár. Nem fél?

— Nagyon félek. De nem a buszvezetéstől, hanem attól, hogy el ne aludjak... Én ugyanis, szakmai nyelven szólva, „osztottban” dolgozom. Ez azt jelenti, hogy hajnali négy óra körül már buszon ülök. Kilenc után pedig abbahagyom a munkát és csak tizenkettő után folytatom, délután öt-hat óráig...

— Említette, hogy elvált asszony és van egy tizenegy éves kislánya. Hogyan tud foglalkozni vele, hiszen a városi forgalomban dolgozó buszvezetőnek sokszor hétvégeken, ünneppnapokon is dolgoznia kell?

— Egyedül neveltem a gyermekemet és igyekeztem önállóságra szoktatni. De emellett mondhatom: sokkal több időm jut most a neve-

lésre, mint amikor az előbbi munkahelyemen dolgoztam.

— Tetszett a magabiztossága, a talpraesett válaszai. Vajon ez azt jelenti, hogy Gáspár Jánosnénak nincsen gondja a buszvezetéssel, már mindent tud a szakmáról?

— Távol áll tőlem az ilyen gondolat. Tudom, sokat kell még tanulnom, tapasztalnom, hiszen a buszvezetés külön világ a szakmában. A magabiztosságom nyilván abból fakad, hogy tudom, mit akarok és nagyon szeretem ezt a munkát. Bízom benne, hogy itt is helyt fogok állni.

Izsák András

AIDS-tájékoztató

Több mint hárommillió magyar családhoz juttatják el rövidesen a Vöröskereszt aktívái az Országos Egészségnevelési Intézet új kiadványát, amely az AIDS-betegségről, annak tüneteiről, megelőzésének lehetőségeiről tájékoztatja a lakosságot. A szórólapról — többek között — megtudható, kikre veszélyes leginkább az AIDS, mit tesz ellene az egészségügy, hogyan terjed, illetve nem terjed a vírus, s hol végeznek önkéntes szűrővizsgálatot az országban.

Mérce — magunknak

Egyre többen figyelmeztetnek: szélmalomharc; falra hányt borsó; népszerűtlen a morálfilozófia; az erkölcsprédikáció és az erkölcsstan régesrég kiment a divatból, kár bolygatni. Intenek: ne akarjam a vihar tépázta erdőben szálára igazítani az összekuszálódott fákat, segítség nélkül ügyse megy, segítséget meg ne nagyon várjak, mert manapság „rosszak az emberek”. Olyan „rosszak”, akik csak lelkük mélyén, a néha őszintébb beszélgetésekben helytelenítik ezt a rosszaságot, mert időnként maguk is szenvednek tőle. Töprengnek: biztos, hogy nem segítenének a rössztől győörtök abban a bizonyos viharverte erdőben a természet rendje szerinti állapotot teremteni, megkeresni, megteremteni mindazt, ami még hasznos, ami jó? Kétlem! Annnyira még nem vagyunk „rosszak”, hogy elfordulással, közlegyintéssel intéznénk el a problémákat, mondván: „Változnak az idők, változnak az erkölcsök.”

Mert ez a mondas ugyan igaz, csak némi nyelvtani gond van vele. Nevezetesen az, hogy rosszul ragozunk. Mennyivel másként hangzanék, ha egy ragozányt módosítanánk rajta, s azt mondanánk: „Változnak az idők, változtatjuk az erkölcsöket”. — S mennyivel más lenne az egész, ha ezt nem is csak mondanánk, hanem tennék is! Ha belátnánk végre, hogy itt és most nekünk kell alakítani, megélni korunkat és annak etikáját. Amélyhez találhatunk — s kell is találnunk — fogódzókat az ősi morálfilozófiában, az erkölcsprédikációk több százados gyűjteményeiben, de amit végül is magunknak kell napjainkra és magunkra szabnunk, a társadalom képére.

Még akkor is, ha mostanság úgy tűnik, mintha ehhez a fazonalakításhoz nem lenne kéznél a mércénk. Ősi, egyetemes törvényekből, más-más korok erkölcsi eszményeiből és példáiból toldozunk-foldozunk ugyan, mértékegységeket keresgélünk vagy erőszakolgatunk magunkra; mégsem sikerült mindmáig egységes rendszerbe foglalni s mérőeszközként megalkotni az itt és most érvényeset. Ne röstelljük kimondani; vannak etikai tartalmak, elvek, normák, de nincs etikai rendszerünk. Pedig nagyon kellene! Kiváncsiak persze elsősorban a szaktudósok sürgető feladata. Am ez nem jelenti, nem jelentheti azt, hogy ezeket az alapelveket, a normarendszert tőlük várva ölébe tett kézzel üldögéljünk; azaz „kinek hogy tetszik” erkölcsi alapon elégedjünk. Mert ha ezt tennénk, értékveszejtökké válnánk; emberi tartásunk értékeit herdálnánk.

Mit is? A szakirodalom szerint a kultúrában, a szellemi és a szociális értékeknek azt a részét, amely az embernek önmagához, másokhoz és a munkához való viszonyát, azok normatív szabályait és az ehhez kapcsolódó gyakorlati magatartásformákat tartalmazza, erkölcsi értéknek nevezzük.

Azt, hogy ennek körébe nálunk mi minden tartozik felmérni is nehéz, nemhogy normaként alkalmazni. Mégis törekedni kellene rá, hogy megpróbáljuk, s minden objektív és szubjektív gátló tényező ellenére jobb emberekként éljünk!

Hiszen az ember régtől fogva tudja, hogy hogyan kellene viselkednie, élnie: erkölcses volt, van és lesz. Igaz, történelmi mértékkel mérve változik. Ami az egyik korban még haladónak számított, abból egy rákövetkező korban már mara-

di lehet. Az erkölcsi haladás az ősidők óta létező emberi igények, óhajok kifejeződése, kiteljesedése — mozgatórugó. Talán már az ősegyenlőség korától kísérik emberségünket olyan erkölcsi alapelvek, hogy például: „Amilyen mértékkel mérsz, olyannal mérnek neked is”, „Tedd meg felebarátodért, amit magadnak is elvárnál”, „Ne tedd mással, amit magadnak nem kívánsz”, „Es szeressed felebarátodat, mint önmagadat.” A babiloniak háromezer éves parancsolatja, hogy „Ne vesd meg a szegényt”, a kőtáblán Mózes kezében pedig az állt írva, hogy „Ne lopj!”, „Ne öl!” — ne így akarj kikerülni a szegénységből. A magántulajdon védelmére is szolgáló elvet máig el kell fogadnunk, napjainkban azonban már nem olyan egyértelmű, hogy mi az enyém és mi a miénk; mit, kinek és miből szabad elvenni. Miként bonyolódott a „Mondj igazat!” régesrég elvárása is; ha például a gyógyíthatatlan betegség közlése vagy a kezeg általános dilemmájába kerülünk. „Egyszerűsítettük” viszont a hűségre, a szerelemre intő szavakat s a párkapcsolatok mai szabados világában fittyet hányunk az óhajnak, miszerint „Ne paráználkadj!”

Pedig ha kellően végiggondolnánk, hogy ez az óhajtas tulajdonképpen azt fejezi ki, hogy tiszteljük az embert a szerelemben... S ha gyakrabban eszünkbe jutna a másik követelt tisztelet, hogy „Atyádat és anyádat tiszteld!” — akkor is, ha nem egészen méltó rá, de a szülő! —, akkor talán valóban hosszabb, boldogabb életünk lehetne a földön. Felebarátainkkal együtt. Kiből — de jó is lenne! — hiányoznék a hét főbűn: a kevélység, a fősévség, a hűség, az irigység, a torkosság, a harag, a jóra való restség. Ezek nélkül bizonyára sokkal jóvalvalóbbak lennénk. S távolitana bennünket a rossztól, ha nagyobb toleranciával, érdeklődéssel és empátiával közlekednénk egymáshoz — a kölcsönösség jegyében. Képesen arra, hogy megérezzük és megértsük a másik problémáit; ne tasztisuk el, ha segítségünket kéri; sőt, tudjunk a vétőnek megbocsátani; türellemmel viselkedni; önzetlennek lenni; összetartani.

Tudom, nem könnyű. De nem is megvalósíthatatlanok ezek — s a hozzájuk hasonló — erkölcsi alapelvek. Melyeknek léte emberi szükséglet — létszükséglet. Amire például a gyerekek értelme ösztönösen nyiladozik. S a felnőttek kötelessége, hogy példamutatással, magyarázattal, neveléssel helyes, jó irányba terelgessük, tanítgassuk őket. Tudva, hogy itt és most mi is a velünk szemben támasztott követelmény. Nem hiszem, hogy csak néhány semmitmondó frázis, következmény nélkül! Csak mostanában valahogy mintha annak vélünk. S nem fordítunk kellő gondot sem a családban, sem az iskolában az erkölcsi nevelésre. Pedig nagyon kellene! (Az iskolában akár tantervileg előírva is.) Mert enélkül nincs, nem lehet belső tartásunk, hitünk, becsületünk, emberségünk.

Nem hiszem, hogy ezt ne lennénk képesek belátni. Még akkor is, ha mostanság az értéktávarok, normarendszerbeli változások viharai össze-össze is bogozzák ama bizonyos erdőben a fák ágait előlünk, neheztve a tisztánlátást, az ösvények megtalálását. Közösen, egymást segítve biztosan menne. S ugye nem annyira „rosszak az emberek”, hogy ne segítenének?

Szabó Magdolna

Jugoszláv és magyar termékek

Kisiparosok kiállítása

Tegnap, pénteken délelőtt 10 órakor a szegedi vásáros területén nyitotta meg kapuit az a kiállítás és vásár, amely a szabadkai és a szegedi kisiparosok, kisüzemek mutatják be és kínálják termékeiket. A szegedi vállalatok, szövetkezetek közel egy évtizede rendszeresen bemutatkoznak a szabadkai Pannónia vásáron. Így született az ötlet négy évvel ezelőtt, hogy a két testvérváros kisiparosai is rendezzenek közös kiállításokat. Első alkalommal 1985-ben Szegeden mutatkoztak be, majd a szabad-

kaiak adtak otthont a sereg-szemlének. Így a mostani, sorrendben a harmadik kiállítás házigazdája ismét Szeged. Kibővített területen, a Szegedi Ipari Vásár kerítésén belül háromezer négyzetméter nyitott és háromszáz négyzetméter fedett területen 17 jugoszláv önálló kisiparos, valamint a szabadkai Subosan, a zentai Simplex és a topolyai Topolacop kisipari szövetkezetek több száz társult tagja mutatkozik be. Részt vesz a rendezvényen a kanizsai Slo-ga kisvállalat is, elsősorban építőipari anyagokkal.

Szegedről 34 kisiparos és a Kisipari Termeltető Vállalat 15 tagja vesz részt a kiállításon. A bemutatkozás elsődleges célja, hogy a két ország között határmenti árucseretorgalom tételeit a jövőben szeretnék a rendezők kisipari termékekkel is színesíteni. Ennek érdekében mi még márciusban 35-féle kisipari termék árucseréjét ajánlottuk fel a szabadkai kamarának, hasonló ajánlatot a közeljövőben ők is összeállítanak számunkra. A kézműipari termékek cseréjével elsősorban a választék bővítését szeretnék elérni a rendezők. A kiállításán ezért már most 54 kisiparostól több száz cikket meg is vásárolhatnak az érdeklődők. A kézműipari termékektől a műanyagárú-kig, a báboktól a tűzománcokig, a bútoroktól a szerszámokig sok minden helyet kapott a bemutatón. A legeredményesebben szereplő külföldi kiállítónak a KTV díjat is ajánlott fel, amelyet a vásár utolsó napján a közönség szavazatai alapján ítélnek oda. A sereg-szemle jó alkalmat nyújt arra is, hogy egymás munkáját, termékeiket összehasonlíthassák a két ország kisiparosai. Így sok jó ötlettel gyarapodhatnak a résztvevők. A kiállítás és vásár csütörtökig, naponta 10-től 18 óráig várja az érdeklődőket a Marx téren.